

Державна служба статистики України, 2016. – 17 с.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1071 від 24.07.2013 р. "Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року" / Офіційний веб-портал Верховної Ради України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1071-2013-%D1%80/page4#n4>.

УДК 620.9:351.746.1

М. В. Поленкова, к.е.н.

Чернігівський національний технологічний університет

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ЯК ГАРАНТ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Енергетична безпека України – комплекс геополітичних, правових, економічних, екологічних і інших умов, що забезпечують: захист життєво важливих інтересів країни у відносинах його ресурсного потенціалу, збалансованості і динаміки росту й розвитку; створення внутрішнього імунітету й зовнішньої захищеності від дестабілізаційних впливів; конкурентоспроможність країни на світових ринках і стабільність її фінансового становища; забезпечення гідних умов життя й сталого розвитку особистості. [1].

Доречним, на нашу думку, буде виділити зовнішні та внутрішні загрози енергетичної безпеки регіону.

До зовнішніх загроз енергетичної безпеки регіону належать:

- критична залежність від імпорту паливних ресурсів, енергетичного обладнання, матеріалів, невиконання договірних поставок;
- дискримінаційні заходи з боку зарубіжних країн;
- критична залежність експорту та імпорту від умов транспортування через території інших країн.

Внутрішніми загрозами енергетичної безпеки регіону є: економічні, соціально-політичні, техногенні, природні та недосконалість управління [2, 3, 4].

Економічні загрози. До цієї групи загроз належать:

- фінансова нестабільність забезпечення функціонування енергокомплексу, забезпечення паливними ресурсами, матеріалами та компонентами для підтримання технологічних процесів, нестабільність оплати всіх поточних витрат;
- надмірно високі ціни на паливні та матеріальні ресурси;
- високі рівні монополізму виробників, постачальників і розподільників енергії та паливних ресурсів;
- незбалансованість виробництва і споживання паливно-енергетичних ресурсів, дефіцит енергетичних потужностей, недостатня пропускна здатність

мереж.

Соціально-політичні загрози. До цієї групи загроз належать:

- негативні соціально-політичні події;
- приватні інтереси нових власників в енергетиці, що йдуть всупереч загальній меті;
- низька кваліфікація персоналу.

Техногенні загрози. У всіх енерготехнологіях та технічних системах існує ймовірність виникнення аварій і відмов через різноманітні причини. Основними з них є:

- низькі технічний рівень та якість устаткування і систем, низька якість будівельно-монтажних, ремонтних робіт та експлуатації;
- великий ступінь зношення основних виробничих фондів;
- нерациональне розміщення енергетичних об'єктів з ризиком для населення і ризиком забруднення довкілля;
- недотримання правил технічної експлуатації, охорони праці та протипожежних заходів.

Природні загрози. Кліматичні умови суттєво впливають на роботу енергетичного комплексу, систем і об'єктів енергетики.

До природних загроз енергетичній безпеці регіону належать:

- стихійні лиха: землетруси, повені, сильні вітри, ожеледиця, зсуви, зливові дощі й снігопади, підвищена грозова активність, які можуть призвести до руйнування або значного пошкодження обладнання;
- природні аномальні явища: тривала засуха, тривала маловодність річкового стоку, які можуть відбитися на балансах вироблення електричної і теплової енергії, водозабезпеченні енергетичних об'єктів.

Недосконалість управління. Ця група загроз пов'язана в основному з:

- недосконалістю організаційних структур управління, низьким рівнем керівного і управлінського персоналу;
- помилками та неефективністю реалізації економічної політики держави;
- недосконалістю правової і законодавчої бази;
- неефективністю проведення державою політики енергозбереження і слабкістю механізмів її реалізації;
- слабкістю (ослабленням) державного регулювання і контролю у сфері енергопостачання та енергозбереження.

Енергетична безпека як гарант збалансованого розвитку суспільства знаходиться сьогодні у центрі глобальної енергетичної політики. Сучасні дослідження вказують на те, що енергетична безпека України залежить не лише від її ресурсної бази, а й від світових процесів, що відбуваються в галузі енергетики.

Список посилань на джерела

1. Захарченко В. І. Аналіз енергетичної безпеки регіону / В. І. Захарченко, М. О. Акулюшина. // Економіка:реалії часу. – № 1(2). – 2012. – С. 147-150. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No1/147-150.pdf>.

2. Загрози енергетичній безпеці України в умовах посилення конкуренції на глобальному та регіональному ринках енергетичних ресурсів: аналіт. доп. / [Сменковський А. Ю., Воронцов С. Б., Бегун С. В., Сидоренко А. А.]. – К. : НІСД, 2012. – 136 с.

3. Лойко В. В. Енергетична безпека в контексті економічної безпеки / В. В. Лойко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2150>.

4. Козловський С. В. Енергозбереження та енергоефективність – основні напрями забезпечення енергетичної безпеки України та країн ЄС / С. В. Козловський, О. Г. Заболотний, Б. В. Слупський. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

УДК 620.91

*А. С. Полянська, д.е.н., професор
Н. В. Мороз, магістр*

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Однією з глобальних проблем сучасності є дефіцит енергоресурсів. Країни, які володіють енергетичними ресурсами є потужними державами, які диктують умови їх потенційним споживачам. В таких умовах енергетична політика повинна формуватись на основі принципу енергетичної безпеки. Залежність енергетичної безпеки від конкретних чинників її забезпечення можна представити за допомогою формули, сформованої на основі джерела [1]:

$$E_6 \leftrightarrow E_{\text{эф}} + E_{\text{вр}} + D_{\text{ім}} + C_p + I_{\text{сс}}, \quad (1)$$

де E_6 – енергетична безпека; $E_{\text{эф}}$ – енергозаощадження та енергоефективність; $E_{\text{вр}}$ – власні енергоресурси (вугілля, природний газ, нафта, біомаса + інші відновлювані джерела енергії); $D_{\text{ім}}$ – диверсифікація імпорту; C_p – стратегічні резерви; $I_{\text{сс}}$ – інтеграція в енергетичний простір ЄС (сполучені та синхронізовані енергетичні мережі).

В Україні на сьогодні актуальними є усі чинники зазначеної формули. Значна увага приділена питанню зменшенню споживання газу [2]. Велика роль відводиться питанню диверсифікації джерел енергоресурсів. На сьогодні розглядаються такі шляхи диверсифікації джерел постачання енергоресурсів в Україні [3]: імпорт зрідженого природного газу (ЗПГ) із країн, які традиційно експортують ЗПГ до Європи (наприклад, Єгипту, Алжиру або Катару); імпорт газу з Азербайджану через газопровід "Білий потік"; поставки газу з Європи шляхом використання наявної інфраструктури в реверсному напрямку (Німеччина-Чехія-Словаччина або Туреччина-Болгарія-Румунія).

Слід зазначити, що енергетична політика України гармонізується з